

„כפי שעוד נידחה, זכה ב'כנען במדים ובדרגה שלו בדרך הישרה במלחמת העולם השנייה. אותות ההצטיינות שהוא עונד גם הם שלו... הוא גילה את השפם הצברי שלו... כמו יוריס בספר, מאמין משום-מה גם בעל התסריט כי כל הצברים מצויינים בשפם מסוג מיוחד, וכי בפגשם זה בזה הם רגילים להתחבק „חיבוק צברי“.

ארי ב'כנען מגיש ניירות, שווייפו עלידי דוב לנדאו, והמוכנים אותו ב'14 משאיות, 4 אופנועים, 18 נהגים, 18 שומרים. מובן ש' הוא מקבל את הכל מיד מן האנגלים הספר שים, אחרי כמה רגעים של מתיחות. הוא נוסע עם ציוד זה למחנה. אנשי ההגנה שם מעמידים פנים כאילו הם מתנגדים, אך הקצין הבריטי פוקד עליהם להעמיס את ה'611 המע' פילים על המשאיות.

בנמל כבר מחכה אונייה יחנית ישנה ש' מאנדריה הקפריסאי השיג עבור ההגנה. אך בדרך לשם, נתקלת השירה של ב'כנען במכוניות של המייג'ר קלדוול, הנמצא עם קיטי בדרכו למחנה, כדי לקחת את קרן לאמריקה. ב'כנען המחופש, מעמיד פנים כאילו השאיר את קרן במחנה. רגע דרמטי: האם יגלה קלדוול הרשע כי ניירות השירה מווייפים?

הה, הה, הה. קלדוול הטיפש כל כך, מתלהב מן הרעיון שמחזירים את היהודים לגרמניה, שהוא נכנס ישר למלכודת. הוא אפילו חותם על הניירות המווייפים. ארי ב'כנען לא יכול להתאפק מלמתוח אותה. בשעה שהמעפילים כבר עולים על האונייה, מתפתחת שיחה בין ב'כנען וקלדוול, המא' מין כמובן שגם השני קצין בריטי: **קלדוול** (בהצבעו על המעפילים העולים לאונייה): היינו צריכים להתחיל במדיניות זו לפני שנתיים. היהודים לא מעוניינים אותי כך או אחרת, אולם הם עושי-צרות.

ארי: אין ספק שזה כך, סר. כששניים מהם נפגשים, מתחיל ויכוח. כששלושה נפגשים, מתחילה מהפכה. **קלדוול** (מנענע בראש): חצי מהם קומוניסטים, בין כה וכה. **ארי**: והחצי השני מלחים בריבית.

קלדוול: הם גם נראים מוזרים. אני יכול להסכל בעין שלי, סר? נדמה לי שנכנס לי **ארי** (מצביע על עינו): האם איכפת לך להסתכל בעין שלי, סר? נדמה לי שנכנס לי קיסם.

קלדוול: ברצון. (מרים עפעף של ארי ומתבונן בעין). רבים מהם מנסים להסתתר מתחת לשמות גויים. אבל מספיק מבט אחד בפרצוף שלהם, ואתה פשוט יודע.

ארי: עם קצת נסיון, אפשר אפילו להריח אותם. **קלדוול**: מצטער. איני מוצא דבר בעיניך. **ארי**: זה בטח היה הדמיון שלי. תודה.

★ ★ ★

כ' שהמייג'ר מוגיע למחנה ורואה כי קרן נסעה בשירה, מתגלה הזיוף. הצבא הבריטי נכנס לפעולה. סיירת בריטית סוגרת את פתח הנמל. האונייה בנמל מכותרת. האנגלים מאיימים לעלות עליה בכוח. ב'כנען מדבר ברמקול אל החוף.

ארי (ברמקול): אנו מפליגים לארץ-ישראל עם רבי-חובל וצוות אמריקאיים. יש לנו 611 נוסעים. אנו נושאים 100 קילו דינאמיט בחזרה-מכוונות, עם פתילים מחוברים. אם חייל אנגלי אחד ידרוך על סיפון אונייה זו, נפוצץ אותה. האם שמעתם אותי?

קלדוול ועוזריו מוכים לרגע תדהמה. **ארי** (ברמקול): האם שמעת אותי, רביסרן? **קלדוול** (בחיפזון לתוך רמקול): כן, שמעתי את הודעתך.

(זה ההבדל העקרוני בין הספר לסרט. בספר לקח ב'כנען 200 ילדים על האונייה. האנגלים מרעיבים אותם. ב'כנען מודיע שכל יום יתאבדו עשרה מן הילדים על הסיפון. ואילו בתסריט נמצאים באונייה בעיקר מעפילים מבוגרים, ורק כמה ילדים. איש אינו מאיים להת' אבד. האנגלים שולחים אוכל ורפואות בשפע. אבל המעפילים מכריזים על שביבת-רעב, וזורקים את האוכל לים.

ב'כנען בספר הוא אדם עליון חסרי-רגשות, המוכן לשחק בחיי הילדים והמאמין כי המסרה מקדשת את האמצעים. ב'כנען בסרט הוא עדין-נפש, כמו כל אמריקאי נורמלי בהוליווד, והוא מציע להחזיר את הילדים לחוף, כדי שלא יאונה להם רע. אבל דוקא האמהות הגיבורות אינן מסכימות.)

ארי בן-כנען

הוא פול ניומן. בצילום הוא נראה עם אשתו היפהפיה, ג'ואן וו'ורד ב' אולם הכניסה של המלון, סוקרים את ההמונים הצובאים על הדלת.

דוב לנדאו

הוא סול מינאו. עם בת'יוגו בסרט, ג'יל היורד. השניים מרוצים איש מרעו' ת. מספרים כי כך בדיוק תיארו לעצמם את בן או בת הזוג.

גברת פרנקל: אנחנו האמהות החלטנו. להחזיר את ילדינו למחנה — פירושו להראות חולשה. האנגלים יראו שאנחנו באוניה איננו רציניים.

ארי: לא חשוב מה חושבים האנגלים. אני לא יכול לקבל על עצמי את האחריות להניח לילדים למות ברעב.

גברת פרנקל (מנומסת, אך עקשנית מאד): הקשב לדברי, בבקשה. אנחנו ניקח את האחריות על עצמנו. אנחנו לא נשלח אותם חזרה, ולא נחזור איתם.

ארי (שולח מבט בשני הילדים שלה): האם דיברתם על כך עם הילדים? **גברת פרנקל**: לדבר על מות עם ילדים ש — — ש — — אינם יודעים עדיין מה זה חיים?

ארי: אני מצטער, הגברת פרנקל. על הילדים לחזור. את יכולה לחזור אתם, אם את רוצה. זוהי פקודה של ההגנה.

גברת פרנקל (מתפרצת): הגנה, שמגנה אתה איש חשוב, ארי ב'כנען, אבל אתה לא יודע כלום. (מצביעה על שני ילדיה): הבט בתינוקות שלי. נולדו מאחורי תיל דוקרני. זו הפעם הראשונה שהם לא צריכים להסתכל דרך גדר, כמו חיות. עכשיו הם חופשיים, ושום היטלר — שום אנגלי — שום הגנה — לא תכלא אותם עוד לעולם!

גברת הירשברג: אני לא אקח את ילדי חזרה למחנה. הוא יבוא עמי לארץ-ישראל, או שנמות יחד, פה באוניה. לא אקח אותו חזרה. שיקפא הירח! שייכבו הכוכבים! שימות בזרועותי ברגע זה — לא אקח אותו חזרה!

★ ★ ★

מ' וכן מאלין שקיטי נמצאת באוניה. היא באה לדאוג לקרן. מן הרגע הראשון היא יתקוטטת עם ארי.

ארי: רצית לראות איתי? **קיטי** (מביטה בלעג במדים שלו): כן, קפטן.

ארי (מחייך): קפטן ארי ב'כנען. מדיביות הצנחנים של הבריגאדה היהודית בצבא הוד' מלכותו (!). אפריקה הצפונית, לבנון, סוריה, ארץ-ישראל. אותות-ההצטיינות הם אמיתיים. האם זה מה שגנרל סותרלנד שלח אותך לברר?

אבל קרן מסרבת עכשיו לבוא עם קיטי לאמריקה. היא רוצה לסבול יחד עם כל היהודים. היא גם חושבת שאביה, ממנו נפרדה בראשית מלחמת-העולם, נמצא בארץ-ישראל. קיטי נשארת, ולאט-לאט היא מתחילה להעריך את ב'כנען. ואיך לא תתאהב נערה אמריקאית בגבר שהוא העתקה צברית של „אמריקאי 100%, לבן ופרוטסטנטי“?

הדרמטיות גוברת. דגל כחול-לבן עולה בתורן האוניה. ששמה שונה עתה לאסכולוס. בכל העולם נערכו הפגנות. אזרחי קפריסין מתקהלים בהמוניהם, כדי לעזור למעפילים, לבסוף נכנעת לונדון. לספינה מותר להפליג לארץ-ישראל.

התפרצות של שמחה. המוני המעפילים, הקפריסאים והאנגלים מתערבבים בהתלהבות צ'יהלת. המאבק על הספינה נגמר — אך לא הסרט. הוא הגיע ברגע זה רק לתמונה מספר 160 מתוך 578 המונותיו.

חזותיו של לנדאו

ב' חיפה מתקבצים המעפילים על ידי השלטונות הבריטיים, הסוכנות היהודית והאוטובוסים של הקיבוצים. אולם דוב לנדאו מסתלק מיד. הוא מחפש בית, לפי הכתובת שבידו, כדי להצטרף ל„ארגון“.

אך כשהוא מגיע לכתובת, הוא נעצר על ידי בלשים בריטיים. (זה הקטע הראשון שהוקרט השבוע). אולם כאשר רואים הברי'טים שדוב אך זה עתה הגיע ארצה, הם משתכנעים כי אין הוא יכול להיות „ארגון“ (לדעת התסריטאי, „ארגון“ הוא תואר של חבר הארגון). הם משחררים אותו. זו טעות. כמובן. שליחת הארגון הבחינה במאסר דוב, ואיש הארגון מחכה לדוב בצאתו

היוצאים מהמלון בדרכם לעבר המכוניות החונות ברחוב צדדי. על אף המהומה והלחץ חותמים אוה וסול לכולם, מחייכים בלי סוף. ביניהם (מרכיב משקפיים) נראה קצין העתונות של הצוות, פרד היפט.

שאינו מש מפתח המלון, משעות הבו' קר המוקדמות ועד שעות הלילה המאו' חרות, מקיף בטבעת צפופה את אחה מרי סיינט ואת סול מינאו,

קהל ולהב